

Vergaderjaar 2018–2019

29 826

Industriebeleid

Nr. 109

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2019

Naar aanleiding van het ordedebat van 17 januari 2019 heeft u mij het verzoek van het lid Laçin overgebracht om uw Kamer nog voor het AO Externe Veiligheid van 23 januari a.s. te berichten over de situatie van de emissies rond Tata Steel¹. Deze vraag is mede gesteld omdat omwonenden in de omgeving van Tata Steel aandacht vragen voor de aanpak van deze emissies door de provincie Noord-Holland².

Ik begrijp goed dat omwonenden zich zorgen maken over de emissies vanaf het terrein van Tata Steel en de mogelijke gevolgen daarvan op de gezondheid. De provincie Noord-Holland geeft aan dat de uitstoot van grafiet afkomstig is van het bedrijf Harsco Metals Holland B.V. (hierna: Harsco) dat op het terrein waar ook Tata Steel is gevestigd en onder meer ruwijzerafval van Tata Steel ontzwavelt en afslakt. Met deze brief ga ik in op de verantwoordelijkheidsverdeling, reeds getroffen maatregelen en aanvullende acties om de overlast die omwonenden ervaren tegen te gaan. Ik heb daartoe de provincie Noord-Holland gevraagd mij van informatie te voorzien. De reactie van de provincie op dit informatieverzoek is bijgevoegd als bijlage 1³.

Verantwoordelijkheidsverdeling

Ik hecht eraan te benadrukken dat bedrijven zelf primair verantwoordelijk zijn om binnen de geldende milieukaders te opereren en zorg te dragen voor het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van overlast voor omwonenden. Dit geldt ook voor Tata Steel en Harsco, bedrijven die zich bevinden nabij woonbebouwing.

¹ Handelingen II 2018/19, nr. 42, Regeling van Werkzaamheden.

² Openbare brief van de Stichting IJmondig namens de inwoners van Wijk aan Zee aan Minister President Rutte in de Volkskrant van 16 januari jl.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Gedeputeerde staten van Noord-Holland zijn het bevoegd gezag voor Tata Steel en Harsco op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Het gaat daarbij om vergunningverlening, toezicht en handhaving, de zogenaamde (VTH-taken), die uitgevoerd worden door een omgevingsdienst binnen het VTH-stelsel. In het geval van Tata Steel en Harsco zijn deze taken belegd bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Als Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat ben ik systeemverantwoordelijk voor het VTH-stelsel. Dit betreft de zorg voor de inrichting en werking van het stelsel als geheel, waarbij iedere partij, inclusief de provincie, zijn bevoegdheden houdt. De Inspectie Leefomgeving en Transport vervult binnen dit stelsel een adviserende rol bij de verlening van WABO-vergunningen door de provincies aan grote bedrijven, waaronder BRZO-bedrijven zoals Tata Steel. De provincie is verplicht de ILT om advies te vragen alvorens een vergunning te verlenen, waarop de ILT de mogelijkheid heeft daarop te adviseren.

Reeds getroffen maatregelen

De provincie Noord-Holland heeft mij laten weten dat de grafietuitstoot tijdens het productieproces bij de staalfabricage van Tata Steel ontstaat bij het leegkiepen van de vloeibare slak uit de zogenaamde slakpannen. Dit deel van het productieproces wordt uitgevoerd door Harsco. Er kan daarbij sprake zijn van stofverspreiding waarbij stof met losse grafietdeeltjes, mede afhankelijk van de windomstandigheden, neerdaalt bij de woningen in de regio. Dit laatste is echter op grond van de geldende milieuvergunning niet toegestaan, zo heeft de provincie mij laten weten. De provincie heeft mij over deze overtreding van de vergunningsvoorschriften aangegeven dat sinds het voorjaar van 2018 regelmatig meldingen bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied binnengekomen zijn over de uitstoot van grafiet vanaf het terrein van Tata Steel. Hierop is het toezicht vanuit de omgevingsdienst geïntensiveerd. Omdat dit niet tot de gewenste verbeteringen leidde, heeft de omgevingsdienst in juli 2018 aan Harsco een waarschuwingsbrief verzonden en gemaand de grafietuitstoot te stoppen. Op 1 november 2018 is dit gevolgd door het opleggen van een last onder dwangsom die maximaal dertig maal kan worden verbeurd, hetgeen inmiddels 28 maal heeft plaatsgevonden. De provincie heeft mij gemeld dat zij momenteel beziet welke maatregelen te treffen in vervolg hierop. Naast de mogelijkheid van het verhogen van het bedrag van de dwangsom kijkt de provincie daarbij ook naar andere opties om tot een oplossing voor de korte termijn te komen. Daarnaast is een strafrechtelijk onderzoek gestart naar het overtreden van de vergunningvoorschriften.

De provincie heeft mij verder laten weten dat Tata Steel maatregelen heeft aangekondigd, gericht op het minimaliseren van de stofoverlast. Inmiddels is het productieproces aangepast waarbij de slakpannen langer worden afgekoeld. Ook hebben Tata Steel en Harsco, met het oog op verdere verbetering, aan de provincie aangegeven dat uiterlijk in april 2020 een overkapping van de installatie in de vorm van een grote hal zal worden gerealiseerd om zo emissies uit het procedé af te vangen en te filteren. Samen met de omgevingsdienst worden de mogelijkheden bezien om de bouw van de hal te versnellen. De omgevingsdienst zal namens de Provincie toezien op de implementatie van deze en andere maatregelen.

Op basis van de gesprekken tijdens bewonersavonden van 28 november en 11 december 2018 heeft de provincie besloten om de huidige gezondheidssituatie in de regio door het RIVM te laten onderzoeken.

Op deze bewonersavonden werd gesproken over de zogenaamde grafietregens en de mogelijke samenstelling en gevolgen voor de gezondheid daarvan. Het RIVM zal in opdracht van de provincie bij omwonenden nagaan welke vragen er (nog meer) leven en vervolgens nader onderzoek doen. Ik heb de provincie gevraagd mij te laten weten wanneer de eerste resultaten hiervan te verwachten zijn en tevens gevraagd de omwonenden nauwgezet van deze planning en onderzoeksresultaten op de hoogte te houden.

Daarnaast brengt de Gezondheidsmonitor IJmond⁴ (4-jaarlijks onderzoek door RIVM en GGD Kennemerland dat mede in mijn opdracht plaatsvindt, laatste rapportage in 2018) de lange-termijn-gezondheidseffecten van chronische blootstelling aan de plaatselijke luchtverontreiniging in beeld. Het datarapport Luchtkwaliteit IJmond 2017 van de GGD Amsterdam laat zien dat de jaargemiddelde concentraties van vrijwel alle onderzochte luchtverontreinigende stoffen⁵ in de periode 2009 tot en met 2017 is gedaald. De provincie heeft mij met het oog op de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging in de regio ook gemeld dat het project Hollandse Luchten is gestart. Dit is een project waarbij bewoners met sensoren de luchtkwaliteit (fijnstof en stikstofdioxide) kunnen monitoren. Naar aanleiding van de zorgen over de grafietuitstoot van Harsco heeft de provincie nu besloten om extra sensoren in te zetten in het gebied.

Tot slot

Met bovenstaande zijn niet alle vragen beantwoord. Uit mijn contacten met de provincie blijkt, dat zij op dit moment nog bezig is het beeld te completeren. Ook bereidt de provincie ondertussen de beschreven stappen voor, voor zowel de korte als de langere termijn.

Ik heb de provincie gevraagd mij op de hoogte te houden van de vervolgstappen en zal de uitvoering daarvan actief volgen.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer

⁴ <https://www.ggdkennerland.nl/nieuws/2018/03/Gezondheidsmonitor-IJmond-meet-gezondheid-inwoners>

⁵ UITZONDERING IS H₂S WAARVOOR GEEN DALING IS BEREKEND.